מסורת הש״ס

(א) [נ״ל דתניא], (ב) ב״ק סט: דמאי פ״ז מ״ד סוכה כג: יומא נה: עירובין לו: חולין יד. גיטין כה. ודף כח. [תוספתא דמאי פ״ח ה״ה], (ג) שני לוגין שאני עתיד להפריש כו׳ נ״ק, (ד) ואח״כ ממה שנשתייר ממאה מדות מפריש עשר למעשר ראשון כו׳ נ״ק, (ה) שיעור זה של מעשר שני מיחל שיכול כו׳ נ״ק, (ו) נ״א יפטר כיס, (ז) [בס״א: כמפרש], (ח) ורש״י מפרש דפריך מר״י כו׳ נ״ק,

רב פפא אמר כיסין אלוגין רמא ליה [א]דתנן [ב]הלוקח יין מבין הכותים אומר שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה עשרה מעשר ראשון תשעה מעשר שני ומיחל ושותה מיד דברי ר״מ רבי יהודה ורבי יוסי ור״ש [א]אוסרים א״ל סיפא דמתני׳ באומר לא יפטר כיס זה מן ההקדש:

הדרן עלך השליח שעשה שליחותו
וסליקא לה מסכת מעילה

כיסין אלוגין רמא ליה. ר״ל לר׳ יוחנן: **דתנן הלוקח יין מבין הכותים.** עד שלא נאסר יינם וכגון שהיה בדרך או בערב שבת בין השמשות ואינו יכול לתקנו לאלתר: **אומר** (ג) **שני לוגין.** תרומה גדולה שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה גדולה (ד) ואחר כך עושה [א] ממה שנשתייר (א) מאה מדות מפריש עשרה למעשר ראשון ונשתיירו תשעים מדות ומפריש מהן תשעה למעשר שני [ב]: **ומיחל.** (ה) שיעור זה מיחל למעשר שני שיכול לחללו ושותה והשאר חולין וישתה ממנו לאלתר אלא שיזהר שיותיר בכלי שיעור התרומה והמעשרות דקסבר יש ברירה: **רבי יהודה ור׳ יוסי ורבי שמעון אוסרין.** עד שיפריש ממש דקסברי אין ברירה ואכל כוס וכוס יש לומר שהוא תרומה ומעשר ואפילו מראשון. והא דר׳ יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון קשיא אדרבי עקיבא דמודה שמוציא והולך עד האחרונה דכי היכי דהכא אמר אין ברירה דמן הראשון אמרינן נמי [ג] שהוא תרומה ומעשר גבי הקדש נמי אכל פרוטה ופרוטה איכא למימר שהיא הקדש: **אמר ליה סיפא דמתני׳.** דמודה רבי עקיבא מיירי באומר לא יפטר כיס זה מן ההקדש: **הדרן עלך השליח וסליקא לה מסכת מעילה**

כיסין אלוגין רמא ליה. דס״ד דטעמא דמתני׳ משום ברירה אע״פ שאין מפרש שום דבר ולכך פריך מלוגין דאפילו למ״ד יש ברירה מכל מקום דוקא משום שפירש שאני עתיד להפריש אבל בסתמא לא ומשני באומר לא (ו)יפטור בכיס וכו׳ והוה כמפריש(ז) בלוגין ומהני מטעם ברירה אי נמי מטעם זה יועיל אפילו למאן דלית ליה ברירה: **דתנן הלוקח יין מבין הכותים כו׳.** מרבי מאיר פריך למה ליה למימר שאני עתיד להפריש במוצ״ש כי לא אמר נמי נתפס לה התרומה באחרונה כמו גבי כיסין שפרוטה של הקדש באחרונה (ח) וי״מ דפריך מרבי יוסי ורבי שמעון דאוסרין דלית להו ברירה דה״נ לימא דאין ברירה ולא נהירא דמאן נימא לן דר׳ יוסי ור״ש היא: **הדרן עלך השליח שעשה שליחותו וסליקא לה מסכת מעילה**

עין משפט נר מצוה

יט א מיי׳ פ״ז מהלכות מעשר הלכה א:

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה אומר שני וכו׳ ממה שנשתייר עשר מדות מפריש מן ק׳ למעשר ראשון וכו׳ למעשר שני ובשמו הס״ד ונ״ב ר״ל לא שיפרוש בידים רק בשמו שיקרא שם עליו:

מוסף רש״י

הלוקח יין. בערב שבת בין השמשות, כדתניא בתוספתא, וקדש עליו היום ואין לו מה לשתות בשבת ואין לו פנאי להפריש (ב״ק סט:). **מבין הכותים.** וסתם כותים לא מפרשי תרומה ואין לזה כלים להפריש לתוכן תרומה ומעשר (ערובין לז: וכעי״ז סוכה כג:) וכותים גירי אמת חשיב להו ואין א״י נפקעת מקדושתה על ידיהם והם חשודים על המעשרות ועל התרומה, ולא כעמי הארץ שרובן מעשרין וכולן מפרישין תרומה, אבל כותים חשודים על הכל, והלוקח מהם צריך לעשר ודאי (גיטין כה.) ואשמעינן הכא דכותים חשודי אתרומה, כדקתני שני לוגין שאני עתיד להפריש כו׳, ומשנה זו קודם תקנה דגזרו על יינם נסיך (חולין יד.). **שני לוגין שאני עתיד להפריש.** מן המאה, הרי הן תרומה. בתוכו (ערובין לז.). **ומיחל.** מוציא מעשר שני לחולין על מעות שיש לו בבית, דמה שיש לו פנאי לתקן יתקן, דהא באמירה בעלמא סגי (ב״ק סט:) מעשר שני שהוא יכול לתקנו מיד בלא הפרשה לאחר שקרא עליו שם, יחללנו בכל מקום שהוא על המעות (ערובין שם) הואיל ויכול לתקנו באמירה בעלמא ולומר הרי הוא מחולל על המעות שיש לי בתוך הבית, לא התירו לו חכמים לשתותו ולסמוך על הברירה, אבל בתרומה ושאר מעשרות סמכינן אברירה ולאחר השבת כשיפרישם אמרינן הוברר הדבר שזו היא התרומה וזה לא שתה אלא חולין (חולין יד.). **ושותה מיד.** ולאחר זמן יפריש התרומה והמעשר ואמרינן הוברר הדבר שזהו תרומה (ערובין שם) דמאחר שקרא שם יצא לו מידי טבל וכשהוא מוציא יין לשתייתו הוא הנברר לחולין, ולכשיהיו לו כלים ויוציא מן הנוד לתרומה הוא הנברר לתרומה ויש ברירה (גיטין כה:) וכשיהיו לו כלים יפריש בם התרומה ומעשר (יומא נו.). **ר׳ יהודה כו׳ אוסרים.** דלית להו ברירה לומר מן החולין הוא שותה ותרומה ומעשר ראשון נותרים בנוד (ב״ק סט:).

הדרן עלך מסכת מעילה

רבינו גרשום

דפרוטה אחרונה יהא הקדש: הגדול שבהם הקדש. טעמא דאיכא גדול הא שניהן שוין הראשון שיצא הוי הקדש ואמאי מודי ר׳ עקיבה דפרוטה אחרונה הקדש אמר ליה סיפא באומר כו׳: כיסין אלוגין רמא ליה. ריש לקיש לרבי יוחנן: דתנן הלוקח יין מן הכותים אומר שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה ועשרה מעשר ראשון ותשעה מעשר שני. כשמשתייר בו בכלי כשיעור זה: ומוחל ושותה. כלומר והשאר חולין וישתה ממנו לאלתר ויזהר שיהא מותיר בכלי שיעור התרומות והמעשרות: דברי ר׳ מאיר. דקסבר יש ברירה: רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון אוסרין. דקסברי הראשון לאלתר והא תרומה ומעשר והא דר׳ יהודה ור׳ יוסי ור׳ שמעון קשיא לר׳ עקיבה דמודה שמוציא והולך עד האחרונה: א״ל סיפא דמתני׳. דמודה ר׳ עקיבה מיירי (באחד) [באומר] לא יפטור כיס זה מן ההקדש:

הדרן עלך השליח חסלת מסכת מעילה

שיטה מקובצת (א) עושה אותן מאה שנשתיירו עשרה: (ב) שני וכנשתייר בכלי כשיעור זה מיחל למעשר שני: (ג) נמי איכא למימר שהוא:

מסכת קינין עם פירוש ותוספות

מסורת הש״ס

(א) ר״ה ו. מגילה ח. [חולין קלט.], (ב) [ויקרא א], (ג) [שם ד], (ד) [ויקרא א], (ה) מכאן שייך לע״ב, (ו) [נ״ל למעלה], (ז) שייך לע״ב, (ח) הגי׳ בס״י ליסוד כמעשה,

חטאת [א]העוף נעשית למטן [ב]וחטאת בהמה למעלן [ג]עולת העוף נעשית למעלן [ד]ועולת בהמה למטן [ה]ואם שינה בזה ובזה פסול: סדר קינין כך הוא [ו]החובה אחד חטאת ואחד עולה בנדרים ובנדבות כולן עולות (א)[ז]איזהו נדר האומר הרי עלי עולה ואיזה נדבה האומר הרי זה עולה [ח]מה בין נדרים לנדבות אלא שהנדרים מתו או נגנבו חייב באחריותן נדבות מתו או נגנבו אין חייב באחריותן: חטאת

חטאת העוף נעשית למטה. כדדריש פ׳ קדשי קדשים (זבחים דף סד:) והנשאר בדם ימצה אל יסוד [א] (קיר) המזבח (ויקרא ה) שהשירים שלו מתמצין ליסוד וזהו קיר התחתון למטה מחוט הסיקרא: **וחטאת בהמה למעלה.** בגופה של קרן ארבע מתנות על ארבע קרנות כדדריש בפ״ק דזבחים (דף י:): **עולת העוף למעלה.** כדדריש בפרק קדשי קדשים (שם דף סה.) ומולק והקטיר ונמצה דמו(ג) מה הקטרה בראש המזבח אף מליקה [ב] בראשו של מזבח: **ועולת בהמה למטה.** שנאמר בה(ג) יסוד. וסימניך (א) ע״ע ט״ט עולת עוף למעלה חטאת למטה ובבהמה איפכא: **ואם שינה בזה ובזה פסול.** אם עשה מעשה חטאת העוף למעלה פסול. דוקא הזאה פסולה למעלה אבל המליקה למעלה כשרה כדתנן פרק קדשי קדשים (שם דף סג:) מליקה בכל מקום במזבח כשירה. ובמילוי פלוגתא [ג] במעילה פרק חטאת העוף (דף ח:) דאיכא למ״ד דלא מעכב ועולת העוף לית בה הזאה רק מילוי [ד] ואם עשאה למטה פסולה: **סדר קינין כך הוא החובה אחד חטאת ואחד עולה.** [ה] כגון זב וזבה וטומאת מקדש וקדשיו ושמיעת קול וביטוי שפתים ויולדת דכולם מביאין קן בדלות אחד חטאת ואחד עולה אבל זב וזבה [ו] מביאה קן אפילו עשירה: **ונדרים ונדבות כולן עולות.** האומר הרי עלי קן מביא שתי פרידין והן עולות. קן קרוי ב׳ תורים או שני בני יונה פרידה קרוי יונה אחת או תור אחד. ואם ירצה להתנדב אחת ולהביא פרידה אחת [ז] והיא עולה כדאמרינן פ׳ קדשי קדשים (זבחים דף סה.) והקריבו(ד) אפילו פרידה אחת יביא: (ה)[ב] **חטאת שנתערבה בעולה ועולה שנתערבה בחטאת אפילו אחד ברבוא ימותו כולם.** דבכל אחת איכא לספוקי שמא עולה ופסולה למטה או שמא חטאת ופסולה למעלה: **חטאת שנתערבה בחובה אין כשר אלא מנין חטאות שבחובה.** חובה קרי קן שלם של יולדת (אחת) או של זבה והוא אחד חטאת ואחד עולה ולכך נקט חובה לאפוקי נדבה שכולם עולות ואם פרידה המפורשת לחטאת מעורבת עם שני קינין של חובה שהן סתומין ועתה חמש פרידין מעורבין יחד אינו יכול לעשות אלא שני חטאות שזהו מנין הכשר בשתי קינין של חובה דאי עביד שלשה חטאות שמא מן שני קינין עבד להו ולא מן המעורב בהן ומשני קינין אין יכול לעשות רק שני חטאות ולא מצי עביד אפילו אחת עולה שמא יקח החטאת המעורבת:

חטאת העוף נעשית למטה. כך דריש פ׳ קדשי קדשים (זבחים דף סד:) והנשאר בדם ימצה אל יסוד [ח] (קיר) המזבח שהשירים שלו מתמצין ליסוד וזהו קיר התחתון: **למטה.** למטה מחוט הסיקרא דכיון דאינה למעלה דכתיב יסוד יהיה למטה (למטה) מחוט הסיקרא שאין במזבח כי אם שני מקומות למעלה מחוט ולמטה [ט] בחטאת בהמה למעלה בגופה של קרן ארבע מתנות על ארבע קרנות כדדריש פ״ק קמא דזבחים (דף י:): עולת העוף [י](ו)למטה. כדדריש פרק קדשי קדשים (שם דף סה.) ומלק והקטיר ונמלה דמו מה הקטרה בראשו של מזבח אף מליקה בראשו של מזבח וכן דריש אף מילוי בראשו של מזבח ואם תאמר מאי מייתי מהקטרה שאני הקטרה שאינה מעכבת ואין ללמוד מליקה מהקטרה שמליקה מעכבת וא״כ מאי קאמר לאחר כך שאם שינה בזה ובזה פסול וי״ל דילפינן הכי כמו גבי הקטרה ששינה המקום הרי הוא כמו שלא הקטיר כך מליקה כששינה מקום הוי כמו שלא מלקו ואם לא מלקו פסול: (ז)**חטאת** שנתערבה בעולה ועולה שנתערבה בחטאת כולם ימותו. אפילו אחד בריבוא ופריך פרק התערובת (שם דף עג:) וליבטלו ברובא ומשני לה ופריך נכבשינהו כי היכי דניידן ומשני ליה ולשם יש להאריך ולא שייכא הכא:

עין משפט נר מצוה

א א מיי׳ פ״ז מהלכות מעה״ק הלכה ו:
ב ב מיי׳ שם פ״ה הל׳ ז:
ג ג מיי׳ שם פ״ו הל׳ כ:
ד ד מיי׳ שם פ״ה הל׳ ו:
ה ה מיי׳ פ״ב מהלכות פסולי המוקדשין הל׳ י:
ו ו מיי׳ פ״י מהלכות שגגות הלכה ב:
ז ז מיי׳ פי״ד מהלכות מעה״ק הלכה ז:
ח ח מיי׳ שם הלכה ה ופ״א שם הלכה ז:

הגהות הב״ח

(א) ד״ה ועולת בהמה וכו׳. וסימניך ע״ע ט״ט. נ״ב ר״ל עולה למעלה וחטאת למטה וכל זה בעוף:

פי׳ הראב״ד

פירוש לרבינו אברהם ב״ר דוד (הראב״ד) ז״ל *)

מ״א **חטאת** העוף נעשית למטה וחטאת בהמה למעלה. פי׳ חטאת העוף הזאתה למטה מן הסקרא כדדרשינן בזבחים פרק קדשי קדשים והזה מדם החטאת על קיר המזבח והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח ימצה משמע מאליו מדלא כתיב ימציא ואיזהו קיר שהשירים שלו מתמצין מאליהם ליסוד הוי אומר זה קיר התחתון פי׳ למטה מהסיקרא והיא נעשית על קרן מערבית דרומית כדילפינן טעמא התם בההוא פירקא לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה חטאת היא מנחה היא וקרייה רחמנא חטאת כלומר חטאת העוף שהיא הבאה תחתיה לומר לך חטאת העוף כמנחה מה מנחה בקרן מערבית דרומית להגשתה אף חטאת העוף בקרן מערבית דרומית והגשה בחטאת העוף ליכא וכי איתקש להזאתה איתקש. ומנחה גופה מנא לן כדתניא בתורת כהנים זאת תורת המנחה הקרב אותה בני אהרן לפני ה׳ יכול במערב ת״ל אל פני המזבח [אי אל פני המזבח יכול] בדרום פי׳ שהכבש היה בדרום ומקום עלייתו הוא הפנים שלו שכל פנותיו דרך שם ת״ל לפני ה׳ הא כיצד מגישה בקרן מערבית דרומית ודיו אבל מליקתה בכ״מ במזבח כדי שתהא קרובה למקום הזאתה ומצוי דמה שלא יתפזר דם הנפש שהרי שנינו בעולת עוף מצה דם הראש ולא מצה דם הגוף פסולה שנאמר ונמצה דמו דם כולו ובחטאת העוף כתיב והזה מדם

פי׳ הרז״ה

פי׳ לרבינו זרחיהו הלוי ב״ר יצחק (הרז״ה) ז״ל *)

מ״א **חטאת** העוף. פי׳ החכם צריכה שתהא מליקתה במזבח כדי שתהא קרובה למקום הזאתה ומצוי דמה שלא יתפזר דם הנפש קשיא לן עלה הא דאמרינן התם [מליקה] בכל מקום [במזבח] היתה כשרה אלא שזה היה מקומה להזאתה ואם איתא לימא בכל מקום היתה כשרה למליקתה דיעבד אלא לכתחילה זה היה מקומה כדי שלא יתפזר דם הנפש אלא לאו שמע מינה דמליקתה אין קביעות מקום כלל ואפי׳ לכתחילה ולפזור דם הנפש לא חיישינן ואין קביעות מקום אלא להזאתה בלבד ואם היא שהוקשה להגשת מנחה ששתיהן טעונות מזבח אבל למליקת חטאת לא הצריך הכתוב מזבח ולפיכך אין לה קביעות מקום ודאמרינן מלקה בכל מקום במזבח כשרה לאו למימרא שהיא טעונה מזבח אלא רבותא קמ״ל שאע״פ שעשאה למעלה כעולת העוף כשרה משא״כ בעולת העוף שאם מלקה למטה כחטאת העוף פסולה משום שנאמר ומלק והקטיר. **עוד** פי׳ החכם מעצמה של חטאת

פירוש הרא״ש

א חטאת העוף נעשית למטה. פי׳ למטה מחוט הסיקרא שהיה בחציו של גובה המזבח דכתיב והיתה הרשת עד חצי המזבח. ודרשו חכמים [זבחים נג ע״א] התורה נתנה (חליו) [מחילה] בין דמים העליונים לדמים התחתונים שדמים העליונים מחצי המזבח ולמעלה ודמים התחתונים מחציו ולמטה. ובחטאת העוף כתיב והזה מדם החטאת על קיר המזבח והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח ודריש בזבחים פ׳ קדשי קדשים [דף סד:] איזהו קיר שהשירים שלו מתמצין ליסוד הוי אומר זה קיר התחתון ופריך התם ונעביד מעילאה והדר נעביד מתתאה כלומר לא כתיב יסוד אלא במילוי שירים וא״כ נעביד הזאה למעלה ואח״כ ירד למטה וימצה השירים (א) (כו׳) [כולן] כמעשה חטאת בהמה. ומשני מי כתיב יַמְצֶה יִמָּצֵה כתיב כלומר אי הוה כתיב ימצה אז הוה משמע דקאי אשירים דוקא והוה מפרשינן ליה כדקאמרת לאחר שהזה למעלה ירד למטה וימצה אבל השתא דכתיב יִמָּצֵה משמע דקאי נמי אהזאה והכא פירושו דקרא והזה מדם החטאת על קיר המזבח במקום שהנשאר בדם ימצה ממילא אל יסוד המזבח והיינו קיר התחתון: **וחטאת בהמה למעלה.** דכתיב בה קרנות המזבח: **עולת העוף למעלה.** דריש לה בפרק קדשי קדשים [דף סה.] מדכתיב ומלק את ראשו והקטיר מה הקטרה בראשו של מזבח אף מליקה בראשו של מזבח ומילוי נמי דריש מדכתיב והקטיר ונמצה דמו וכי ס״ד לאחר שהקטיר הוא ממצה אלא לומר לך מה הקטרה בראש המזבח אף המילוי בראש המזבח ופליגי התם תנאי איכא מאן דאמר דדוקא בקרן נעשית אלא מקום ההקטרה דעל המזבח שהוא מקום הקטרה אי אפשר לומר דהא כתיב ונמצה דמו על קיר המזבח הילכך בעי׳ קיר הסמוך למקום הקטרה והיינו הקרן. ואיכא מ״ד אם עשה למטה מרגליו אפילו אמה אחת כשירה כי על הסובב הוא עומד ועדיין יש למטה מרגליו אמה א׳ עד חצי המזבח וסבר האי תנא עושה מערכה ע״ג סובב ומקרי שפיר מקום הקטרה: **ועולת בהמה למטה.** דכתיב (אל) [על] יסוד מזבח העולה אלמא דדם עולה למטה במקום שיש יסוד ואמרינן נמי בפ״ק דזבחים [דף י:] הכהן המחטא אותה אותה דמים למעלה ואין דמה של אחר למעלה: **ואם שינה בזה ובזה פסול.** בחטאת העוף קאי אהזאה דוקא דבמליקה אמרינן פ׳ קדשי קדשים [דף סג:] מליקה בכ״מ במזבח כשירה וכן במילוי קאמר התם מילוי דמו בכ״מ כשירה שאם היזה ולא מילה כשירה ובעולת העוף במליקה ובמילה אין בה הזאה והא דשינוי מקום דמים פסול דריש ליה בת״כ [פרשה ט׳ פי״ג] מהאי קרא ואם האכל יאכל מבשר זבח השלמים ביום השלישי לא ירצה אין לי בלא ירצה אלא שנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו מנין שנשחט בלילה [כו׳] עד והניתנין למעלה שנתנן למטה והניתנין למטה שנתנן למעלה ת״ל לא יחשב לו: **כך הוא החובה.** פי׳ היינו זב וזבה ונזיר טמא א׳ דל וא׳ עשיר ויולדת וטומאת מקדש וקדשיו ושמיעת קול וביטוי שפתים בדלות כולן מביאין ב׳ תורים או ב׳ בני יונה אחד לעולה [ואחד לחטאת] והן מתפרשות בלקיחת בעלים זה לעולה וזה לחטאת ואם שינן הכהן לאותה שקראה חטאת עשה עולה והעולה עשה חטאת פסולין ודריש לה מקרא ביומא [דף מא.] דכתיב גבי יולדת ולקחה ב׳ תורים א׳ לעולה וא׳ לחטאת כלומר בשעת לקיחתן נקבעין איזה עולה ואיזה חטאת ואם לא קבעו להם הבעלים שם בשעת לקיחה אפילו קבעו להם שם אח״כ לא הוה קביעות דאין מתפרשין אלא בעשיית כהן דכתיב גבי זב ועשה אותם הכהן א׳ חטאת וא׳ עולה: **בנדרים ונדבות כולן עולות.** אם אמר הרי עלי קן מביא ב׳ תורים או ב׳ בני יונה ושתיהן עולות ואם התנדב פרידה א׳ מביא א׳ דדרשינן פ׳ קדשי קדשים [דף סה.] והקריבו אפילו פרידה א׳ יביא ואם התנדב עוף לתודה ושלמים לא התנדב כדרך המתנדבים ולא אמר כלום כ״ש לחטאת דאין חטאת בא נדבה: **איזה נדר האומר הרי עלי.** נקרא נדר דכתיב ונדריה עליה וכתיב לאסר אסר על נפשה: **ונדבה האומר הרי זו.** דכתיב בתרומת המשכן אשר ידבנו לבו וכתיב זאת התרומה וכתיב [כל נדיב לב]

שיטה מקובצת א] יסוד המזבח קיר: ב] מליקה ומילוי בראשו: ג] פלוגתא בזבחים ובמעילה פ׳ חטאת העוף של תנאים ואמוראים: ד] מילוי ומליקה ואם: ה] עולה דח׳ חובות הן כגון טומאת מקדש: ו] וזבה ונזיר טמא מביאין קן אפילו עשירים הס״ד ומה״ד בנדרים ובנדבות כו׳: ז] אחת היא עולה אות ו׳ נמחק: ח] יסוד קיר שהשיריים תיבת מזבח ל״ש: ט] ולמטה מחוט וחטאת בהמה אות ב׳ נמחק: י] העוף נעשית למעלה כדדריש:

---

*) וזאת השירה כתב הראב״ד ז״ל קודם התחלת פירושו

לאל גומר מלאכות עד אשר לא   קראמו ותהיינה בראות (ברואות):
אני מפיל תחנותי לפניו   להאיר את שתי עיני במראות:
בקנין גוף הלכות התלויות   ופתרונם כמו במות טלואות:
אשר חלפו ועברו הזמנים   ולא ירד אנוש בם לפלאות
ואף כי רש ודל ודך ונקלה   בקן סתום וגוזלות להלאות
אשר כי רחמי אל הגדולים   איחל עד אשר כתב מבאות:
יסובבני חסדיו העצומים   היות מופת לדורות וגם אות
אשר אברהם בנו דוד קראו   אלהיו לחשב מחשב למלאות:
שלשה הפרקים החזקים   בדיניהם ופשריהם להראות:

*) וזאת השירה כתב הרז״ה ז״ל קודם התחלת פירושו.

תחלת כל רעיון. וראשית כל רשיון. ברוך ה׳ מציון.
אשר לו בשחק עוז וחביון. ולו אין ערך ודמיון
בחסדו יחזיק ימיני מרפיון. ויצילני מכל חט ושגיון. כי יעמיד לימין אביון.
גם ברכות יעטה מורה צדק בנקיון. וברוך אברם לאל עליון.
מאיר עינינו בראיון. במשנת קני התור והיון.
יזכה ליום ישועה ועת פדיון. בבוא גואל בגיא חזיון בלבוש צדקה כשריון.
אבן מה שקשה עלינו בהגיוננו אנחנו משיבין לפניו ואל ישר בעיניו להסתיר
פניו ולאטום אזניו ולשמוע דברי תלמידיו ובניו ואשרי תלמיד שלו מורה אדניו.
וכן מדת התורה באהבת חסד ונתיבות שלום וסוף מלחמותיה אהבה ושלום.